

תאריך : 09/07/20

נושא :		פרוטוקול ישיבת ועדת איכות הסביבה. מס' ישיבה : 01/2020	
נערך ביום :	23/02/2020	אסמכתא :	529511
נוהל ע"י :	עילאי הרסגור-הנדין		
שמות חברי הוועדה הנוכחים :	<p>עילאי הרסגור-הנדין, סגן ראש העירייה, יו"ר הוועדה פנחס כהנא - חבר מועצה עדי לוי סקופ - חברת מועצה אורן וולשטיין - סגן מנהל אגף חזות העיר, מזכיר הוועדה איציק מנהיימר - נציג ציבור, מטה המאבק לבינוי שפוי כפר סבא אבי מוגרבי – נציג ציבור, עמותת אזרחים למען אוויר נקי</p>		
שמות חברי הוועדה שלא נכחו :	דני הרוש – סגן ראש העירייה		
שמות מוזמנים שנכחו :	<p>אודי להב - מנהל אגף חזות העיר יניב בלייכר - עוזר סגן ראש העירייה נעם שמיר - מנכ"ל אתר טבע כפר סבא גליה משעל - מנהל מח' EHS, אתר טבע כפר סבא טטיאנה רובינשטיין - מפקחת מח' רישוי עסקים סרגיי קושניר - היחידה האזורית לאיכות הסביבה בשרון ירדן נחום - תושבת העיר, משקיפה מתנדבת - נציגת ארגון "משמר האילנות כפר סבא" תושבים : מעין צאיג, נחום אספר</p>		
תפוצה :	משתתפים, רכזת ועדות העירייה, סגן מבקר העירייה		

סדר יום :

בקה על ההשפעות הסביבתיות של פעילות מפעל טבע.

עיקרי דברי המשתתפים :

דברי פתיחה - עילאי הרסגור-הנדון :

הפעם נדון בנושא שהיו לגביו פניות תושבים רבות, הרבה מאוד חששות של תושבים ותגובות, במיוחד מאז שנושא ייצור התרופה החדשה של טבע עלה לכותרות. לכן החלטנו להקדיש לכך ישיבה שלמה של הוועדה. נמצאים איתנו נציגי חברת טבע. נפתח במספר דברים על מפעל טבע, שמבחינת העירייה הוא אחד המפעלים החזקים בכפר סבא, מעסיק גדול בעיר שקיים לא מעט שנים, מאז 1982, הרבה לפני הקמת שכונת הדרים, ובו מתנהל גם מחקר וגם ייצור. לאורך השנים עלו שאלות בכמה נושאים: דיגומי ארובות, דיגום שפכים, נושאי בטיחות, אירוע בטיחותי - מה יקרה אם תהיה איזושהי תאונה במפעל? איך זה ישפיע על השכונה? אירוע דליפת הגז שהיה לא מכבר, היתר הרעלים במפעל והטיפול בהם? נתחיל בנושא הארובות: יש כאן בדיקה מלפני שנתיים, והייתה בדיקה לא מזמן שעדיין אין לנו את הנתונים שלה.

סרגיי קושניר : אם תרצו, אני יכול לומר כמה מילים בנושא המפעל. המפעל עובד ומבצע דיגומים/ניטורים בהתאם לדרישות והתנאים של המשרד להגנת הסביבה. המפעל מבצע דיגומים על ארבעה דוודי קיטור וארובה עם מתקן RTO שמטפל במקרה שלנו באתנול עבור דוודי הקיטור. התדירות הנדרשת ע"י המשרד להגנת הסביבה היא פעם בשנתיים. ב-30/12/19 בוצע הדיגום האחרון במפעל לארבעת דוודי הקיטור. יש תוצאות שעומדות בדרישות. נתונים אלו ותוצאות הדיגומים נמצאים באתר של המשרד להגנת הסביבה. ארובה RTO מטפלת באדים, ממיס מתנול. מתקן זה מתוחכם ויקר. המתקן הישן ששימש כגיבוי כיום כבר לא קיים. בעבר הייתה דרישה בעבור המתקן הישן לדיגום פעמיים בשנה. המפעל מבצע ניטור רצוף בארובה. יש חיישן שעובר את כל הכיולים ואת כל הדרישות בהתאם לנוהל של המשרד להגנת הסביבה. עדיין יש גם פעם בשנה, נכון להיום, דיגום תקופתי שהאחרון בוצע ב-4/8/19. התוצאות עדיין לא נמצאות באתר האינטרנט של המשרד הגנה לאיכות הסביבה. בדוודי הקיטור נדגמים פחמן חד - חמצני, חלקיקים, תחמוצות גופרית ותחמוצות חנקן.

נועם שמיר : אני רוצה להרחיב לגבי נושא ה-RTO. תפקיד המתקן הוא להגן על הסביבה. זה לא גורם נזקים אלא להיפך, זה מנטרל זיהום באמצעות חמצון - תהליך שהופך חומרים פעילים לחומרים אדישים לסביבה, לא מזיקים לסביבה, שלאחר מכן נפלטים לאטמוספירה. המתקן מאדה את שאריות הממיס האורגני, מחמצן ומנטרל אותם לחלוטין.

יניב בלייכר : זה כמו לפיד?

גליה משעל : לא. זה תנור. אין לפיד, זה שורף בבעירה טבעית ומה שיוצא זה פחמן דו חמצני ומים. אין אש, האדים לא משוחררים לסביבה אלא שורפים אותם.

נועם שמיר: בתהליך הייצור נוצר אוויר שיכול להכיל אדי מים ואלכוהול, זה לא נפלט לאטמוספירה. התהליך נקי ביותר, כמות מאוד קטנה שנפלטה, נמדדת ומנוטרת ונמצאת באופן קבוע על ערך נמוך בצורה משמעותית.

ירדן נחום: נוכל לקבל את הדוח האחרון שנבדק?

נועם שמיר: אין שום בעיה, זה משהו שנבדק ע"י גורם מקצועי.

שאלה: אם קרתה תקלה?

גליה משעל: אנחנו חייבים לדווח למשרד להגנת הסביבה בכל פעם שקורית תקלה.

סרגיי קושניר: לא בהכרח תקלה, לפעמים יש דברים יזומים.

ירדן נחום: השאלה שלנו, איך אנחנו מודעים במקרה של תקלה ומה האפשרות שלנו לעקוב? ומה

הנזקים שעלולים להיות במקרה של תקלה?

עדי לוי סקופ: מה הפרוטוקול במקרה של אירוע בטיחותי?

נועם שמיר: זה לא אירוע בטיחותי אלא אירוע סביבתי, באירוע בטיחותי מתייחסים לתאונות במקרה של נפגעים. כל אירוע שבו נפלט איזה שהוא חומר לסביבה בין אם זה במערכת הקיימת, באדמה או באדים, שנפלט בצורה לא מבוקרת, נמשך לאירוע סביבתי. היעד שלנו זה אפס אירועים סביבתיים.

עדי לוי סקופ: בשנת 2019 היה אירוע סביבתי?

נועם שמיר: לא היה ב-2019. האחרון היה ב-2020, רוב האנרגיה של המפעל חשמלית אין לה השפעה סביבתית. לגבי האירוע האחרון שקרה: יש מיכל דלק קבור באדמה, במהלך תדלוק של חברת הדלק נוצר חריץ בצינור המחבר, זה היה אירוע של שעות בודדות, במקרה הזה האחריות היא של חברת הדלק. בוצע תחקיר מעמיק, יש בדיקות תקופתיות לצינור. המסקנה: לבצע בדיקות מחמירות כדי לוודא שתקלה מסוג זו לא תקרה שוב, אחת לתקופה יוחלף הצינור, כדי להיות בטוחים. אנחנו לוקחים אחריות למה שקורה במפעל, חייבנו את חברת הדלק בשינוי נהלים.

מעין צאיג: המקרה הזה שהסתיים בטוב מעיד שזה עלול לקרות, התושבים לא היו מודעים לכך, התלמידים בבית הספר נדרשו לא לצאת מהכיתות ויש משמעות למפעל שעובד בשכונת מגורים.

מה הפרוטוקולים במקרים אלו? זה משקף משהו בתהליך לא כל כך עובד.

ירדן נחום: האם יש רעיונות איך למנוע דבר כזה?

נועם שמיר: כל הגישה היא פרואקטיבית, כל הזמן לבצע סקרי סיכונים כדי להעריך מה יכול להשתבש. יש מערכות של בקרה ופיקוח, כדי למנוע זאת. אנו מבצעים ביקורת לעצמנו, יש מנגנון של יחידה עולמית שמגיעה למפעל ובודקת איך פועל ומנהל, מה מידת המוכנות של המפעל למקרה כזה.

איציק מנהיימר: קודם כל תודה למפעל טבע על השתתפותם. מפעל טבע אחראי על העובדים שלו ועל האזור שבו הוא פועל. השאלה שנשאלת כאן צריכות לדון ברמות יותר גבוהות, לגורמים במעגלים היותר רחבים של המשרד להגנת הסביבה. לבוא ולהגיד מה תפקידו במקרה של תקלה כזו.

נועם שמיר: במקרה של תקלה מפסיקים את הייצור. במפעל יש חדר בקרה. יושב בו אדם שתפקידו לפעול במקרה של תקלה ולהפסיק את פעילות המפעל.

איציק מנהיימר: במקרה של תקלה בזמן מעבר של חומרים מסוכנים שמוחזקים במפעל, אפקט התקלה יכול להיות בסיכון גבוה מאוד.

עילאי הרסגור - הנדן: יש כאן 2 סוגים של חששות:

1. הטיפול השוטף

2. במקרה של מצב חריג שיש בו פיצוץ גדול, כאן אנחנו רוצים לדעת שאין סכנה לתושבי כפ"ס. **נועם שמיר**: יש היתר רעלים בתהליך אישור של המפעל, מאושר גם ע"י פיקוד העורף, במפעל לא מחזיקים כמויות שמעל למותר, תמיד מחזיקים פחות בכמויות. מערכות הבטיחות הן מהמתקדמות ביותר. יש צוות חירום מפעלי שמגיב תגובה ראשונית, מתרגלים איך להשתלט באופן מהיר ולפעול מול כבאות והצלה וגורמים אחרים, הכבאות תפקידם לעדכן את התושבים. **איציק מנהיימר**: במקרה זה מי הודיע לביה"ס להשאיר את התלמידים בכיתות, העירייה או הכבאות?

עילאי הרסגור-הנדן: צריך לבדוק זאת מול אגף הביטחון בעירייה.

מדובר במפעל שמעלה חששות, שפועל בשכונת מגורים ולכן הנושא עולה לדיון בוועדה. צריך לראות איך אפשר לחיות ביחד ושהחשש יהיה מזערי ויהיה מענה על כל השאלות. רוצה לשאול לגבי השפכים, לפני כמה שנים היה אירוע ששפכים זרמו לירקון. **גליה משעל**: השפכים מוזרמים דרך צנרת הביוב למט"ש.

נועם שמיר: החומר שנמצא בדגימה של השפכים הוא חומר שיכול להימצא במקומות שאין בהם מפעלים.

גליה משעל: 90% מהחומר הזה בשפכים הוא מצריכת התרופות.

נועם שמיר: יש מכון טיהור שפכים במפעל שמטפל בשפכים כטיהור ראשוני לפני שמועבר לביוב, זאת עפ"י תקנים שאנחנו מחויבים.

גיב בלייכר: היו כל מיני חריגות בשפכים של המפעל. האם החריגות היו ברמה אסורה?

גליה משעל: זה חומר שנוצר בביוב, זה לא חומר שאנחנו משליכים בשפכים.

עילאי הרסגור-הנדן: בכפר סבא רגישים במיוחד בנושא הזה, משום שהייתה לנו בעבר פרשה של הזרמת שפכים, לכן אנחנו רוצים לוודא שאין גזים רעילים.

נועם שמיר: קודם כל, אנחנו עושים כל מה שאנחנו מחויבים עפ"י חוק, בשורה התחתונה, בהתחשב בכל האמצעים שאנחנו נוקטים, רמת הסיכון היא יותר נמוכה ממה שבארגונים אחרים. **איציק מנהיימר**: מפעל טבע עובד בתנאים מחמירים. צריך לבדוק עם גורמים אחרים לגבי תשתיות הביוב בעיר. צריך להסתכל במעגל הרחב של תהליך הטיפול בשפכים, הגורם האמון לביטחון שלנו הוא המשרד להגנת הסביבה.

עדי לוי סקופ: יש חריגות קבועות בדוחות. אנחנו צריכים לראות את כל התהליך שנעשה בצורה תקינה, לקבל תמונה מלאה של הדברים, השתלשלות האירועים. אנחנו צריכים להגדיר בדיוק איזה נתונים אנחנו רוצים לקבל וממי נקבל? כרגע יש חלקי מידע, כפי שזה נראה כרגע בדוחות יש חריגות בזרחן. סרגיי, מי האנשים שצריכים לתת לנו חוות דעת? מי הגורמים המקצועיים שנקבל מהם מידע שלם והסבר להשלמת התמונה מעבר למפעל טבע?

סרגיי קושניר: תאגיד פלגי השרון והמשרד להגנת הסביבה. יש חוק תאגידי מים. יש ריכוזים שמותר לעסקים להזרים למערכת הביוב. כאשר יש חריגות באותם פרמטרים קיימת אופציה להשקיע ברמה מסוימת במערכות, תלוי בחומרים שמוזרמים לביוב.

נועם שמיר: הרמה של השפכים שאנחנו מוציאים לביוב זאת לא הרמה הסופית, יש הסכם מסחרי בינינו לבין פלגי השרון, את מה שאנחנו לא מנקים, הם מנקים תמורת כסף. יש לנו תכנית לשדרוג מערכות טיהור השפכים.

עילאי הרסגור-הנדן: אנחנו נעשה דיון אחר עם פלגי השרון, הביוב הוא האחריות הבלעדית של תאגיד פלגי השרון.

איציק מנהיימר: לגבי הפליטות, עדיין לא הבנתי וזה מפריע לי. רציתי לשאול לגבי הדגימות שהעלית, שפעם בשנתיים מקבלים דגימות.

סרגיי קושניר: בהתחלה הסברתי די ברור. בקצרה, יש תקני פליטות, לפי זה נעשים דיגומים, כמו שנאמר הפליטות של הדוודים הן כמו פליטות של רכב וכמו פליטת דוד קיטור.

איציק מנהיימר: מה קורה כשיש תקלה?

נועם שמיר: בנוסף לדיגומים שנעשים אחת לשנה לנו יש ניטור רציף שעושים און ליין. יש סנסור שמופעל ומדליק נורה אדומה בחדר הבקרה.

סרגיי קושניר: זו הייתה דרישה של המשרד להגנת הסביבה לבצע ניטור רציף. כאשר מדובר במתנול זה לא בדיוק דבר שחייב את הניטור הרציף.

עילאי הרסגור-הנדן: אני רואה שהדברים הובנו מבחינת מה שיש לנו להפיק מהנוכחות של נציגי חברת טבע. אנחנו נסגור את הישיבה. נזמין לישיבה הבאה את נציגי תאגיד פלגי השרון.

איציק מנהיימר: אגיד מה שמפריע לי, אנחנו כרגע נמצאים במצב שאין גוף בלתי תלוי שיכול להגיד לי באזור שלנו מהי רמת הפליטות. כרגע אני מרגיש שהנתונים של הפליטות לא רצופים ולא עדכניים ממה שמתקבל מהמשרד להגנת הסביבה ואני לא יכול לדעת ולראות מה קורה באזור.

נועם שמיר: יש לי חובת דיווח אחת ליחידה למשרד הגנת הסביבה. אין לי חובת דיווח לעיריית כפ"ס או לתושבי כפ"ס. אני מנוע מבחינה חוקית לעשות זאת.

ירדן נחום: אנחנו לא רוצים להיכנס לדוחות, לא רוצים שתעבור על החוק. תן לנו פעם בשבוע אישור שלא היו תקלות.

נועם שמיר: קודם כל אני רוצה לעזור לכם ולהרגיע אתכם, אתם צריכים להבין שיש לחשיפה כזו הרבה משמעויות משפטיות, אני חייב לבדוק זאת מול היועמ"ש של החברה.

סרגיי קושניר: אתם מוזמנים. מי שמעוניין אפשר לראות באתר של משרד להגנת הסביבה. יש נוהל דיגום.

איציק מנהיימר: אני עדיין לא קיבלתי רשימה מסודרת של היתר הרעלים ממפעל טבע.

טטיאנה רובינשטיין: יש רשימה למח' רישוי עסקים, אנחנו מקבלים מהמשרד להגנת הסביבה אחת לשנה.

עילאי הרסגור-הנדן: מבקש ממחלקת רישוי עסקים לבדוק עם המשרד להגנת הסביבה מה ניתן להעביר מבחינת הדוחות.

מעין צאיג: אנחנו רוצים להבין מה התהליך במידה שיש אירוע. מה אמור לקרות ומי הגורם האחראי?

מאז 1903 -
כפר-סבא
הראשונה בשרון

עדי לוי סקופ: מניסיון שלנו במקרה כזה, זה אחריות של כוחות הביטחון והכבאות. אולי אפשר לשקול דיון עם ועדת הביטחון.
עילאי הרסגור-הנדין: נשקול ונתייעץ בנושא עם ועדת הביטחון. לסיכום: אני רוצה להודות לנציגי חברת טבע על השתתפותם בדיון. היה דיון טוב, שמענו נתונים חשובים מנציגי חברת טבע. יש שאלות פתוחות שנדון בהן עם נציגי תאגיד פלגי השרון.

רשמה:
עידית אביטל

חתימת יו"ר הוועדה
עילאי הרסגור-הנדין
סגן ראש עיריית כפר-סבא